

ผลงานสร้างสรรค์ : นาฏยลีลาภูมิปัญญา
ดอกไม้ใบยางบ้านวังซ้อง
Creative Dance of Ban Wang Khong's Wisdom
of Making Flowers from Rubber Leaf Fibers

ธีรวัดน์ ช่างसान¹

Teerawat Changsan

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
Assistant Professor Dr., Faculty of Humanities and
Social Sciences, Nakhon Si Thammarat
Rajabhat University
(E-mail: teerawat089@hotmail.com)

Received: 21/05/2022 Revised: 12/07/2022 Accepted: 20/07/2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ความรู้ภูมิปัญญาการทำดอกไม้จากเส้นใยไผ่ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านวังฆ้อง 2) สร้างสรรค์ชุดนาฏยลีลาภูมิปัญญาไผ่ของกลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลด้านองค์ความรู้ได้แก่นักวิชาการ 8 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดง 2 คน ประชาชนชาวบ้าน 6 คน กลุ่มตัวอย่างการสร้างสรรคผลงานได้แก่ นักศึกษาสาขานาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช 11 คน และผู้ชมที่ประเมินความพึงพอใจ 50 คน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และแบบสอบถาม จากนั้นทำการวิเคราะห์เนื้อหาและสถิติพรรณนา ผลการวิจัยพบว่ภูมิปัญญาการทำหัตถกรรมไผ่ขนานมาออกแบบสร้างสรรค์นาฏยลีลาได้ 4 ขั้นตอน เริ่มจากเก็บไผ่ ขนไผ่ ฟอกไผ่ และเข้าซ้อไผ่ ทิศทางการเคลื่อนที่ แปรแถว ใช้จำนวน 12 แบบ มีท่ารำจำนวน 20 ท่ารำ และแบ่งท่ารำตามทำนองเพลงเป็น 4 ช่วง เครื่องแต่งกายออกแบบตามแบบปกติที่ชาวบ้านสวมใส่ในชีวิตประจำวันโดยเพิ่มเครื่องประดับร่างกาย และเครื่องประดับศีรษะ อุปกรณ์ประกอบการแสดงประดิษฐ์ขึ้น 3 ชนิด ได้แก่ โคมไฟไผ่ พานพุ่มไผ่ และพวงหรีดไผ่ ยางที่สะท้อนถึงความเป็นปักษ์ใต้ ดนตรีประกอบเป็นการผสมผสานของเพลงการแสดงหนังตะลุงและการเล่นลิเกป่าที่สะท้อนเอกลักษณ์ดนตรีปักษ์ใต้ ผลการประเมินความพึงพอใจพบว่าผู้ชมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดจำนวน 7 ข้อ ได้แก่ พึงพอใจต่ออุปกรณ์ประกอบการแสดง (ค่าเฉลี่ย 4.69) เป็นชุดการแสดงทางวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.64) การแสดงสะท้อนการทำอาชีพดอกไม้ไผ่ (ค่าเฉลี่ย 4.63) อุปกรณ์ประกอบสามารถนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้ (ค่าเฉลี่ย 4.61) เพลงประกอบฟังรู้เป็นของภาคใต้ (ค่าเฉลี่ย 4.60) นำไปแสดงได้ในทุกโอกาส (ค่าเฉลี่ย 4.60) และส่งเสริมคุณค่าทางเศรษฐกิจในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.56)

คำสำคัญ: นาฏยลีลาภูมิปัญญาไผ่, ผลงานสร้างสรรค์, วิสาหกิจชุมชน

Abstract

The objectives of this research and development were to 1) study the knowledge and wisdom of making flowers from rubber leaf fibers of the Ban Wang Khong enterprise group, and 2) create a dance from the knowledge and wisdom found. Samples to collect the knowledge of rubber leaf fibers were 8 academics, 2 professional choreographers, and 6 local experts. The samples to create the dance were 11 students from Performing Arts Program, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University and 50 audience to assess the dance satisfaction. The structured in-depth interviews, participant observation, and questionnaire were used to collect data and they were analyzed content analysis and descriptive statistics. The results revealed that the wisdom in making handicrafts using rubber leaf fibers could be choreographed into a new dance following four steps of flowers crafting; harvesting, fermenting, bleaching and bunching. The dance was deployed into twelve different styles of movements and directions. Twenty dance patterns were divided into 4 portions regarding melody of accompanying music. The dance costumes were designed respectably to the villagers' ways of life and their dressing styles by adding body and hair accessories. Three types of artificial props using rubber leaves were created; lamps, flow trays, and wreath to reflects uniqueness of the South. The accompanying music is a combination of *Nang Talung* (Shadow Play) and *Ligay Pa* (Musical Folk Drama) that reflects the identity of Southern music. Satisfaction assessments showed that the audience were satisfied at the highest level in 7 items; props (mean 4.69), reflection of cultural performances and community lifestyles, and crafting career (mean 4.64,

4.63), props and accessories can be used for product development (mean 4.61), music reflected the Southern identity (mean 4.60, the dance could be performed in any occasion (Mean 4.60) and the dance could promote community economic value (mean of 4.56).

Keywords: Dance Of Making Flowers From Rubber Leaf Fibers, Creative Works, Community Enterprise

บทนำ

นาฏยลีลาภูมิปัญญาโบราณ คือ การฟ้อนรำด้วยท่าทางที่งดงามโดยนำพื้นความรู้ในท้องถิ่นการทำเส้นใยโบราณมาทำดอกไม้ประดิษฐ์ แล้วนำเอาระบวนการทำมาสร้างสรรค์เป็นชุดการแสดงตามแนวทางการสร้างนาฏยประดิษฐ์ของไทย เส้นใยของโบราณพารา มีความเหนียว มีคุณสมบัติยืดหยุ่นคืนรูปได้ง่าย โดยการทดลองขยี้ดอกไม้ประดิษฐ์พาราจนเหนียวยับย่น เมื่อทดลองฉีดยาลงไปดอกไม้จะคลายตัวคืนรูปได้ดี สีสันทึบสวยงามเหมือนเดิมจึงได้มีการนำโบราณมาสร้างสรรค์เป็นงานหัตถกรรม (อรศิริ รักแตงงาม, 2552) งานลักษณะที่กล่าวนี้เหมาะกับการเป็นภูมิปัญญา คือ ความรู้ ความสามารถ ทักษะความเชื่อ และศักยภาพในการแก้ปัญหาของมนุษย์ที่สืบทอดกันมาจากอดีตถึงปัจจุบัน คุณค่าของภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญ ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น สร้างความภาคภูมิใจ และศักดิ์ศรี เกียรติภูมิแก่คนไทย สามารถปรับประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนา ใช้กับวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสม สร้างความสมดุลระหว่างคนในสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน เปลี่ยนแปลงปรับปรุงได้ตามยุคสมัย ทั้งภูมิปัญญาไทยสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ ส่งเสริมอาชีพและการเผยแพร่ความรู้ (อิไตน้อย, 2560)

ชุมชนบ้านวังฆ้อง อำเภอจุฬาภรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์โบราณพาราลักษณะดอกไม้ประดิษฐ์จากภูมิปัญญาสู่การพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีการผลิตดอกไม้ทั้งที่เป็นโครงสร้างใบ (สกดแล้วยังไม่เข้าดอกไม้หรือ

เข้าช่อ) การพับเป็นดอกกุหลาบดอกเดี่ยว และการเข้าช่อ ส่งขายด้วยตนเองตามใบสั่งซื้อของลูกค้า และมีการส่งจำหน่ายตามสถานประกอบการต่างๆ ทั้งในและต่างจังหวัด เมื่อเข้าตรวจสอบชุมชนพบปัญหาของการทำงาน คือชาวบ้านยังขาดรายละเอียดในการพัฒนางาน ขาดความรู้ และขาดแบบที่ดี ทำให้คิดไม่ออกในการทำงาน เข้าใจว่าหากมีการพัฒนารูปแบบของผลผลิตให้มีความหลากหลาย เป็นที่น่าสนใจอาจเป็นการพัฒนาคุณภาพงานในชุมชน พัฒนาการของความรู้ของสมาชิกในกลุ่มเพิ่มมากขึ้น ผลผลิตมีรูปแบบที่หลากหลายขึ้น เช่น ทำพวงหรีด ดอกไม้จันทน์ ไม้ดอกไม้แจกันดอกไม้ ดอกไม้ติดผม หากพัฒนาได้สวยงามสามารถใช้การได้ดีเข้าใจว่าน่าจะเป็นการสร้างคุณค่างาน สร้างรายได้เพิ่มแก่ชุมชนในลักษณะเศรษฐกิจสร้างสรรค์

เศรษฐกิจสร้างสรรค์คือ จุดเริ่มต้นของการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะ และพรสวรรค์ส่วนบุคคล เพื่อเพิ่มศักยภาพในการสร้างความมั่งคั่งและการสร้างงานจากการใช้ประโยชน์ในเชิงของ “ทรัพย์สินทางปัญญา” ประเทศอังกฤษได้กำหนดให้เศรษฐกิจสร้างสรรค์ประกอบไปด้วย 13 ประเภทของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industries) 1) โฆษณา (Advertising) 2) สถาปัตยกรรม (Architecture) 3) งานศิลปะและโบราณวัตถุ (Art 8 NIDA Economic Review and Antiques) 4) งานออกแบบ (Design) 5) แฟชั่น (Fashion) 6) ภาพยนตร์และวิดีโอ (Film and Video) 7) ซอฟต์แวร์/เกมส์ (Leisure Software) 8) เพลง (Music) 9) ศิลปะการแสดง (Performing Arts) 10) สิ่งพิมพ์ (Publishing) 11) ซอฟต์แวร์และบริการทางด้านคอมพิวเตอร์ (Software and Computer Services) 12) โทรทัศน์และวิทยุ (TV and Radio) และ 13) งานฝีมือ (Craft) การทำดอกไม้จากโครงสร้างใบยางจึงจัดอยู่ในประเภทนี้ด้วย (พิริยะ ผลพิรุฬห์, 2556)

การทำผลงานสร้างสรรค์ครั้งนี้ จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการนำเอารูปแบบผลิตผลจากเส้นใยใบยาง มานำเสนอเป็นการแสดง โดยเอาดอกไม้ประดิษฐ์มาใช้เป็นเครื่องประดับร่างกายผู้แสดง เป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง และนำเสนอผลงานของการพัฒนารูปแบบอุปกรณ์ ที่สร้างสรรค์โดยการใช้เส้นใยใบยางมาตกแต่ง เกิดความสวยงามน่าสนใจ คาดการณ์เบื้องต้นว่าการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์นี้ จะได้

ชุดการแสดงสร้างสรรค์ใหม่ที่พัฒนาจากภูมิปัญญาการทำดอกไม้บายงและอาจเป็นส่วนส่งเสริมในเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในชุมชนสร้างองค์ความรู้ใหม่เรื่องพัฒนาการแสดง ทั้งได้รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง อีกทั้งสามารถให้คนทั่วไปได้พบเห็น เกิดคุณค่าทางจิตใจมีการจับจ่ายซื้อขายสร้างเศรษฐกิจรายได้แก่ชุมชน จึงได้ทำผลงานสร้างสรรค์ครั้งนี้ขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ภูมิปัญญาการทำดอกไม้จากเส้นใยบายงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านวังซ้อ อำเภोजุฬารามณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราชสู่สิ่งประดิษฐ์อย่างสร้างสรรค์
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดงในชุดนาฏยลีลาภูมิปัญญาบายงให้เป็นชุดการแสดงทางวัฒนธรรมที่สมบูรณ์สวยงามนำออกแสดงได้อย่างเหมาะสม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เมื่อผลงานสร้างสรรค์นาฏยลีลาภูมิปัญญาบายง สำเร็จคาดว่าจะได้ประโยชน์คือ

1. ได้องค์ความรู้ภูมิปัญญาการทำดอกไม้จากเส้นใยบายงพาราสู่การสร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์ภูมิปัญญาบายงในจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. ได้ผลงานการแสดงในชุดนาฏยลีลาภูมิปัญญาบายงให้เป็นชุดการแสดงทางวัฒนธรรมที่สมบูรณ์สวยงามนำออกแสดงได้อย่างเหมาะสมทั้งได้ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมรายได้เศรษฐกิจของชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. ได้เอกสารบันทึกองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานสร้างสรรค์ทางการแสดงจากภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นพร้อมทั้งพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดประโยชน์ต่ออาชีพของคนในท้องถิ่นสำหรับเป็นแนวทางการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ในโอกาสต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ผลงานสร้างสรรค์นาฏยลีลาภูมิปัญญาใบยาง มีขอบเขตสำหรับการศึกษา ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

มุ่งศึกษาองค์ความรู้ภูมิปัญญาการทำดอกไม้จากเส้นใยใบยาง ของกลุ่มแม่บ้านวังซ้อง ตำบลสามตำบล อำเภอจุฬารัตน์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยศึกษาขั้นตอนการทำดอกไม้จากเส้นใยใบยางพารา รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่สร้างสรรค์จากใบยางพารา เพื่อรวบรวมเป็นองค์ความรู้สำหรับใช้เป็นแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานการแสดง จากนั้นสร้างสรรค์ผลงานการแสดงชุดนาฏยลีลาภูมิปัญญาใบยาง ให้เป็นชุดการแสดงทางวัฒนธรรมที่สมบูรณ์สวยงามนำออกแสดงได้อย่างเหมาะสม โดยใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นจากผลงานวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย พวงหรีด พานพุ่มดอกไม้ใบยาง โคมไฟใบยาง และดอกไม้ทัด โดยอุปกรณ์ที่สร้างสรรค์ขึ้นได้มาจากการพัฒนาผลิตของดอกไม้ใบยางพาราของกลุ่มแม่บ้านวังซ้อง ตำบลสามตำบล อำเภอจุฬารัตน์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอบเขตด้านการสร้างสรรค์ผลงาน

ผลงานสร้างสรรค์นาฏยลีลาภูมิปัญญาใบยางครั้งนี้ กำหนดสร้างสรรค์ขึ้นจากการพัฒนางานจากภูมิปัญญาการทำดอกไม้ใบยางพาราของชุมชนกลุ่มแม่บ้านวังซ้อง ตำบลสามตำบล อำเภอจุฬารัตน์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวบรวมองค์ความรู้การทำงานทางภูมิปัญญาการทำดอกไม้ใบยาง มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ได้ในชุมชนทั้ง พวงหรีด พานพุ่มดอกไม้ใบยาง โคมไฟใบยาง และดอกไม้ทัด จากนั้นพัฒนาเป็นผลงานสร้างสรรค์ชุดนาฏยลีลาภูมิปัญญาใบยาง พร้อมทั้งพัฒนาเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เพลงประกอบการแสดง กระบวนการรำ และอุปกรณ์ประกอบการแสดงทั้ง โคมไฟ แจกันดอกไม้ พวงหรีด ที่เหมาะสมกับชุดการแสดงโดยมุ่งหวังจะให้เป็นชุดการแสดงที่เป็นวัฒนธรรมของคนภาคใต้ตอนบน และส่งเสริมสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนด้วยการนำเอาผลิตภัณฑ์ดอกไม้ใบยางมานำเสนอ สามารถใช้เป็นชุดระบำเอกเทศในโอกาสต่างๆ ของชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในผลงานสร้างสรรค์นาฏยลีลาภูมิปัญญาใบยาง มีคำจำกัดความเพื่อการสื่อสารที่ตรงกันสำหรับการวิจัย ดังต่อไปนี้

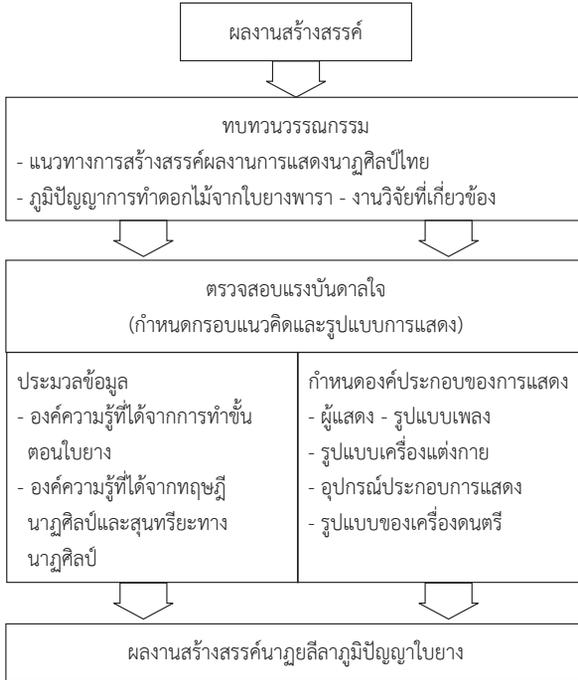
นาฏยลีลาภูมิปัญญาใบยาง หมายถึง ศิลปะการแสดงที่เป็นผลงานสร้างสรรค์ชุดใหม่ เป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษารวบรวมภูมิปัญญาการทำดอกไม้ใบยางจากกลุ่มแม่บ้านวังซ้อง ตำบลสามตำบล อำเภอจุฬาภรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยนำเอาความรู้มาพัฒนาเป็นชุดการแสดงอย่างสร้างสรรค์ โดยพัฒนาเพลง เครื่องแต่งกาย ท่ารำ และอุปกรณ์ประกอบการแสดงจากรูปแบบผลิตภัณฑ์จากใบยางพารามาเสนอ

ภูมิปัญญา หมายถึง พื้นความรู้ความสามารถ ของคนในชุมชนที่ทำขึ้นจากการสกัดจากเส้นใยใบยางของกลุ่มแม่บ้านตัวอย่างในการวิจัย นำมาสร้างสรรค์เป็นดอกไม้ประดิษฐ์ที่สวยงาม สำหรับตกแต่งรูปแบบผลิตภัณฑ์ หรือเป็นช่อดอกไม้ประดับสถานที่

ใบยาง หมายถึง ส่วนของต้นยางพาราที่ติดอยู่กับกิ่งหรือลำต้น มีลักษณะเป็นแผ่นแบนๆ มีก้านใบนำมาแปรรูปเอาเฉพาะเส้นใยเพื่อสร้างสรรค์เป็นดอกไม้สัตว์ ตามจินตนาการของปราชญ์ที่มีความชำนาญในกลุ่มแม่บ้านชุมชนเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มแม่บ้านวังซ้อง ตำบลสามตำบล อำเภอ จุฬาภรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

รูปแบบผลิตภัณฑ์ หมายถึง รูปร่างที่กำหนดขึ้นเป็นหลักหรือเป็นแนว ซึ่งเป็นที่ยอมรับของผลิตภัณฑ์ในชุมชนจากเส้นใยใบยาง ในที่นี้คือ ผลิตภัณฑ์ที่เป็นช่อดอกไม้ แจกัน พวงหรีด โคมไฟ ที่ตกแต่งด้วยดอกไม้ประดิษฐ์จากใบยางของกลุ่มแม่บ้านวังซ้อง ตำบลสามตำบล อำเภอจุฬาภรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการสร้างสรรคผลงาน
ที่มา: ธีรวัฒน์ ช่างสาน (2562)

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการผลงานสร้างสรรค์ : นาฏยลีลาภูมิปัญญาใบยางเป็นการวิจัยเพื่อการพัฒนา ใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นผลสัมฤทธิ์มีความน่าเชื่อถือ เป็นงานวิจัยสร้างสรรค์ (Creative Research) การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมของการทำดอกไม้ใบยางของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การสนทนากลุ่ม การวิพากษ์การแสดงผลงานสร้างสรรค์ นำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ตามลำดับคือ

1. แรงบันดาลใจการสร้างสรรค

ผู้วิจัยเป็นครุฑนาฏศิลป์มีความคุ้นเคย มีประสบการณ์รู้จักสถานที่สำคัญๆ ของจังหวัดนครศรีธรรมราช เข้าใจบริบทวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในจังหวัดเข้า ตรวจสอบแหล่งเรียนรู้อุทยานบ้านวังซ้อง อ.จุฬาภรณ์ พบว่าในกลุ่มแม่บ้านใช้เวลาว่างพัฒนาทำดอกไม้จากเส้นใยไผ่อย่าง เป็นอาชีพเสริมเป็นรายได้เพิ่มของครัวเรือน ผู้วิจัยสอนรายวิชาการแต่งกายแต่งหน้าเพื่อการแสดง มีสาระสำคัญของการเรียน เรื่องการสร้างสรรคของอุปกรณ์ประกอบการแสดง ได้ทำผลงานเป็นโคมไฟ ใช้วัสดุดอกไม้ไผ่ของกลุ่สมาชิกชุมชนมาตกแต่ง การทำดอกไม้ตัดจากดอกไม้ไผ่อย่าง พานพุ่มดอกไม้ไผ่อย่าง และพวงหรีดดอกไม้ไผ่อย่าง ทุกชิ้น สวยงามใช้ประโยชน์ได้ดี จึงนำมาสร้างสรรคเป็นชุดการแสดงในชุดนาฏยลีลาภูมิปัญญาไผ่อย่างขึ้น

2. การประมวลข้อมูล

การประมวลข้อมูลทั้งในเชิงเอกสารตำราสร้างประโยชน์ให้เกิดกับการทำ ผลงาน ได้ตรวจสอบขั้นตอนการทำดอกไม้ไผ่อย่าง ประมวลองค์ความรู้ได้คือ ขั้นตอนการทำไผ่อย่าง นำมาประมวลเป็นองค์ความรู้พัฒนา ทำรำประกอบการแสดง คือ การเก็บไผ่อย่าง การแช่น้ำหมักไผ่อย่างหรือต้มไผ่อย่าง การฟอกสี และการเข้าซ้อไผ่อย่าง และ องค์ความรู้ที่ได้จากทฤษฎีนาฏศิลป์และสุนทรียะทางนาฏศิลป์ แนวทางการสร้างงานของสุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2547) นาฏยประดิษฐ์ต้องมีกรอบการทำงาน คือ การคิดให้มีนาฏยประดิษฐ์ การกำหนดความคิดหลัก การประมวลข้อมูล การกำหนดขอบเขต การกำหนดองค์ประกอบอื่นๆ และการออกแบบนาฏศิลป์

3. การทดลองเผยแพร่ผลงาน

ผลงานสร้างสรรคนาฏยลีลาภูมิปัญญาไผ่อย่าง ได้ทดลองทำการแสดงเพื่อขอ คำแนะนำในการปรับปรุงผลงานให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของผู้ชม โดย ทดลองเผยแพร่ผลงาน จำนวน 2 ครั้ง ครั้งแรก จัดในรูปแบบของการประชุมออนไลน์ โดยได้เชิญทรงคุณวุฒิและนักวิชาการ จำนวน 10 คน ประกอบด้วยศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง ผู้เชี่ยวชาญ และคณะครุวิทยาลัยนาฏศิลป์ นักศึกษาสาขาวิชา

นาฏศิลป์ จำนวน 11 คน และประชาชนทั่วไป จำนวน 50 คน รวม 71 คน ครั้งที่ 2 จัดเผยแพร่ผลงานที่วิสาหกิจชุมชนโดยมีกลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 6 คน และผู้สนใจ จำนวน 10 คน รวม 16 คน ภายหลังจากการแสดง มีการประชุมวิพากษ์ เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินผล

วิเคราะห์เพื่อประเมินข้อมูลโดยการวัดความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ นักศึกษา และผู้สนใจอื่นๆ โดยการจัดการแสดงและเชิญผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 100 คน เข้าชมการแสดง แจกแบบสอบถาม ข้อคำถาม มีทั้งหมด 3 ตอน ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ และสถานศึกษา ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อผลงานสร้างสรรค์นาฏยลีลาภูมิปัญญา ไบยาง มีคำถามคือ การแสดงเห็นถึงการทำอาชีพดอกไม้ไบยาง พึงพอใจต่ออุปกรณ์ประกอบการแสดง รูปแบบเพลงที่มีความเหมาะสมกับท่ารำ ท่ารำสื่อสารเข้าใจง่าย เป็นชุดการแสดงทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน เพลงประกอบฟังรู้ดูเห็นเป็นของทางภาคใต้ ส่งเสริมคุณค่าทางเศรษฐกิจในชุมชน อุปกรณ์ประกอบสามารถนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ วิเคราะห์ผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ที่มีค่าความเชื่อมั่นไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 เพื่อตอบคำถามโดยมีค่าตัวเลขในการแปลความหมาย ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ จากน้อยถึงมาก

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาและสร้างสรรค์

1. การสร้างสรรค์ผลงานนาฏยลีลาภูมิปัญญาไบยาง มีหลักคิดในการทำงาน 2 ลักษณะ คือมุ่งส่งเสริมให้เป็นชุดการแสดงสร้างสรรค์ที่นำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมานำเสนอ และสร้างสรรค์การแสดงอย่างมีคุณภาพ และใช้เป็นแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สร้างสรรค์จากภูมิปัญญาของชุมชน อีกทั้งได้ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างรายได้ให้เกิดแก่ชุมชนอย่างสร้างสรรค์ ในโอกาสต่อไป

2. การกำหนดองค์ประกอบการแสดง

2.1 ผู้แสดง พิจารณาตามคุณสมบัติ คือ ภายภาพดี มีความสามารถด้านการแสดง เช่น เคยมีประสบการณ์ทางการแสดงนาฏศิลป์ไทย มีสติปัญญาและความจำดีสามารถเข้าใจทำนองดนตรีได้อย่างถูกต้อง มีปฏิภาณไหวพริบ ในการแก้ปัญหาการแสดงที่อาจจะเกิดเฉพาะหน้าได้อย่างถูกต้อง ด้านศิลปะนิสัย พิจารณาจาก ต้องมีความรักและศรัทธาต่อวิชาชีพการแสดง ต้องไม่แสดงอารมณ์ฉุนเฉียว เพราะอาจทำให้บรรยากาศของการฝึกซ้อมเสีย ต้องเป็นคนตรงต่อเวลา และต้องมีความขยันและอดทนต่อการฝึกซ้อม และด้านจิตพิสัยดี คุณสมบัติในการเลือกนักแสดงคือ มีความรักและสามัคคีกัน

2.2 รูปแบบเครื่องแต่งกาย ใช้เครื่องแต่งกายที่สามารถใส่ได้ในชีวิตประจำวัน แต่ปรับรูปแบบให้สวยงาม ประกอบด้วย เสื้อเกาะอก ผ้าถุง ใช้ผ้าปาเต๊ะ เป็นผ้าที่คนในท้องถิ่นนิยมเลือกเอาที่มีสีเหลืองลายดอกไม้เพื่อสร้างสีสันให้เข้ากับบรรยากาศของการทำงานกลางแจ้งที่ต้องโดนทั้งแสงแดดและสายลมและสีสดดูเด่นสวยงามนำมาตัดเป็นตัวเสื้อเกาะอกแบบระบายขอบเอว นุ่งผ้าจีบหางไหล ส่วนเครื่องประดับทั้ง เครื่องประดับร่างกาย เครื่องประดับศีรษะ ทำจากขี้รักเทียมตามแบบของคนต้นกรุงรัตนโกสินทร์ที่นิยมใช้เครื่องประดับสีทอง ผู้วิจัยตรวจพบว่าละครผู้หญิงเจ้าพระยานครกัณิณมเช่นเดียวกันเพราะยังมีอุปกรณ์เครื่องประดับหลงเหลือที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นเครื่องยืนยัน นอกจากนี้ยังใช้เม็ดลูกปัดโนรา เลื่อมจันทน์ทำเป็นดอกไม้ประดับแทรกในช่อดอกไม้ตามแนวคิดของการแสดงนาฏศิลป์ไทยที่ผู้เชี่ยวชาญนำมาเสริมแต่งสร้างคุณค่าความงามเมื่อโดนแสงของเครื่องประดับ

2.3 อุปกรณ์ประกอบการแสดง สร้างสรรค์อุปกรณ์ 3 ชนิด คือ โคมไฟใบยาง พานพุ่มดอกไม้ใบยาง และพวงหรีดใบยาง สำหรับเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง

2.4 รูปแบบเพลง มีการผสมผสานของเพลงประกอบการแสดงหนังตะลุง และการเล่นลิเกป่าโดย ผู้ชำนาญการเป็น 3 ช่วงเพลง คือ เพลงดำเนิน

หรือเพลงดำเนิน เพลงประกอบการเล่นหนังตะลุงเพื่อดำเนิน เรื่องราว ในฉากต่างๆ หรือเพื่อความต่อเนื่องของเรื่องราว เป็นเพลงจังหวะ 2 ชั้น เรียบง่าย ฟังสบายนำมา เป็นเพลงเปิดบรรเลงต่อเนื่อง 3 เพลง คือ เพลงหัวปี เพลงจินหลงท่า และเพลง สอดสร้อย เพลงบุหงาดันทยง เพลงโน้อตรา 2 ชั้น ใช้การบรรเลงเพลง 3 เพลงต่อ เนื่องกันคือ เพลงโค เพลงบัวบังใบ และเพลงสอดสร้อยและ เพลงบุหงามาลีพัฒนา จากเพลงต้นหยงของการเล่นลิเกป่า ทำนองสนุกสนาน นำมาพัฒนาโน้อตรา 2 ชั้น บรรเลงเพลง 3 เพลงมาต่อกันคือ เพลงลอยลมบน เพลงต้นหยงและเพลงทำนอง เข้าเวที รูปแบบเครื่องดนตรีเป็นเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคใต้ ที่ใช้แสดงโนรา หนังตะลุง และมีการเพิ่ม รำมะนา เครื่องดนตรีของลิเกป่าเข้าไปผสมผสานด้วย ประกอบด้วย ทับ กลอง โหม่ง ปี รำมะนา แตร และฉิ่ง

2.5 ทำรำ สร้างสรรค์โดยการใช้ภาษาท่าทางนาฏศิลป์มาสื่อสารซึ่งได้ จากการวิเคราะห์พฤติกรรมการทำดอกไม้บายาง เช่น การเก็บบายาง การล้างบายาง การเข้าดอกบายาง ได้นำนาฏยศัพท์ การปฏิบัติวง จีบ การย่ำเท้า การขอยเท้า มาประยุกต์สร้างสรรค์ ทำรำเพลงดำเนินหรือเพลงดำเนิน เสนอการเก็บบายาง หมักและพอก มี 7 ทำรำ ทำรำเพลงบุหงาดันทยง เสนอการเข้าช่อทำผลิตภัณฑ์ ดอกไม้จากบายางพารา มี 11 ทำรำ ทำรำบุหงามาลี มี 7 ทำรำ และทำรำเพลงดำเนินหรือดำเนินท่อนปลาย เป็นท่าจบของนักแสดง สามารถจัดรูปแบบการแสดงออกเป็น 4 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 นักแสดงทั้ง 6 คน ตอนรุ่งเช้าออกมามองหาบายางถือโคมไฟ เป็นเครื่องส่องแสงสว่างใช้เพลงดำเนินหรือดำเนินเพลงประกอบการเล่นหนังตะลุง จำนวน 3 ทำนองมาประพันธ์ต่อเนื่องกันคือ เพลงหัวปี เพลงจินหลงท่า และเพลง สอดสร้อย บรรเลงต่อกันสร้างสีสันของพลงอย่างไร้สาระสร้างมิติให้เกิดกับการฟัง และการแสดง สร้างบรรยากาศให้เกิดความสดชื่น ในเวลาเช้า นักแสดงทั้ง 6 คน หาแหล่งที่จะเก็บบายาง

ช่วงที่ 2 นักแสดงทั้ง 6 คน เก็บบายางใส่ตะกร้านำไปต้มให้เปลือกใบ ร่อนออก นำไปล้างเลือกโครงสร้างใบที่สมบูรณ์ สำหรับนำไปพอกสี และตากให้แห้ง

ช่วงนี้บรรเลงเพลงบุหงาดันทนหยง โดยนำเอาบทเพลงโค เพลงบัวบังใบ และเพลง สอดสร้อย ของการเล่นหนังตะลุง มาต่อเนื่องกัน และตั้งชื่อเพลงใหม่ว่าบุหงาดันทนหยง เพลงนี้มีทำนองเพลงสนุกครึกครื้นแต่เรียบง่าย สร้างบรรยากาศที่ไม่เร่งร้อน มีความสุขกับการเลือกโบายาง การหมัก การพอก และการตากโบายาง

ช่วงที่ 3 การโชว์ดอกไม้โบายางที่ประดิษฐ์เข้าช่ออย่างสวยงาม ประกอบ ด้วย โคมไฟโบายาง พานพุ่มเงินพุ่มทอง พวงหรีดโบายาง ผู้แสดงถือมาเรียงรับ่า สลับการเดินแพซันโชว์เพื่อแสดงผลลักษณ์จากการคิดค้นพร้อมทั้งนำเสนออุปกรณ์ ประกอบการแสดงที่พัฒนาจากดอกไม้โบายางเป็นส่วนประกอบ โดยบรรเลงเพลง บุหงามาลี โดยวิธีการนำเพลงต้นหยง ที่ใช้ประกอบการแสดงลิเกป่าในภาคใต้บรรเลง เป็นท่วงทำนองเพลงสร้างบรรยากาศที่สนุกสนานที่ชาวบ้านทำงานได้สำเร็จสมบูรณ์ ทำร้ายเป็นการเรียงระบำด้วยการเคลื่อนไหว การแปรแถว การจัดซุ่ม และการนำเสนอ ผลงาน อย่างสวยงาม

ช่วงที่ 4 การจบโดยผู้แสดงจัดรูปแบบซุ่มของท่ารำ ก่อนที่จะจับมือกัน วิ่งเข้าหลังเวทีพร้อมกับแสดงผลงานผลผลิตจากดอกไม้โบายางไปด้วย ในขั้นตอนนี้ใช้ เพลงทำนองเข้าเวทิมานำเสนอ

2.6 การเคลื่อนที่และการแปรแถว เป็นชุดการแสดงประเภทระบำ มุ่งความพร้อมเพรียงของผู้แสดงทั้งท่ารำ การเคลื่อนไหว คำนี้ถึงความสมดุลของ พื้นที่บนเวที คำนี้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนที่กับเพลงและท่ารำ มีรูปแบบ การแปรแถวที่ไม่ซ้ำอยู่รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งนานจนเกินไปอันเป็นเหตุทำให้คนดู เกิดความเบื่อหน่าย การเคลื่อนที่เป็นไปอย่างมีระเบียบไม่ซ้ำกัน และระยะห่าง ระหว่างผู้แสดงหรือช่องไฟต้องมีระยะสวยงาม ผลงานสร้างสรรค์ครั้งนี้ทิศทางการเคลื่อนที่แปรแถว 6 แบบ คือ แถวเฉียง แถวตอน แถวหน้ากระดาน แถวสามจุด แถวปากผนังหรือแถวตัววี และแถวหน้ากระดาน

ผลการวัดความพึงพอใจผลงานสร้างสรรค์นาฏยลีลาภูมิปัญญาโบายาง พิจารณาเป็นรายข้อเยาวชนมีความพึงพอใจต่อผลงานสร้างสรรค์นาฏยลีลาภูมิปัญญา โบายางอยู่ในระดับมากที่สุด 7 ข้อ ได้แก่ การแสดงเห็นถึงการทำอาชีพดอกไม้โบายาง

(ค่าเฉลี่ย 4.63) พึงพอใจต่ออุปกรณ์ประกอบการแสดง (ค่าเฉลี่ย 4.69) เป็นชุดการแสดงทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.64) เพลงประกอบฟังรู้ดูเห็น เป็นของทางภาคใต้ (ค่าเฉลี่ย 4.60) ส่งเสริมคุณค่าทางเศรษฐกิจในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.56) อุปกรณ์ประกอบสามารถนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้ (ค่าเฉลี่ย 4.61) เหมาะสำหรับนำไปใช้ได้ในทุกโอกาส (ค่าเฉลี่ย 4.60) และอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ คือ รูปแบบเพลงที่มีความเหมาะสมกับทำรำ (ค่าเฉลี่ย 4.44) และทำรำสื่อสารเข้าใจง่าย (ค่าเฉลี่ย 4.43)

อภิปรายผล

ผลงานสร้างสรรค์ : นาฏยลีลาภูมิปัญญาใบยาง สามารถตอบผลการวิจัยได้ครบทั้งสองประเด็น

ประเด็นที่ 1 ศึกษาองค์ความรู้ภูมิปัญญาการทำดอกไม้จากเส้นใยใบยางของกลุ่มแม่บ้านบ้านวังซ้อง อำเภอจุฬาภรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราชสู่สิ่งประดิษฐ์อย่างสร้างสรรค์นั้น ได้ตรวจสอบขั้นตอนการทำดอกไม้ใบยาง การเก็บใบยาง การต้มใบยาง การล้างและการตากใบยาง การฟอกสี การเข้าช่อดอกใบยาง มากำหนดกรอบแนวคิดและรูปแบบการแสดง กำหนดผู้แสดง 6 คน ให้เป็นตัวแทนของชาวบ้านทำงานภูมิปัญญาดอกไม้ใบยาง เริ่มตั้งแต่ค้นหาใบยาง จากนั้นเก็บใบยางนำไปต้ม ให้เปลือกใบร้อนออก แล้วนำไปล้าง เลือกรองสร้างใบที่สมบูรณ์ นำไปฟอกสี และตากให้แห้ง ใช้เพลงตำเหินหรือตำเนิน จากนั้นเปลี่ยนทำนองเพลงเพื่อเข้าช่วงผลิตผลงานเข้าช่อดอกไม้ใบยาง ในช่วงนี้บรรเลงเพลงบุหงาตันหยง โข้วดอกไม้ใบยางที่เข้าช่ออย่างสวยงาม นักแสดงถือโคมไฟใบยาง พวงหรีดใบยาง พานพุ่มใบยาง ออกมาเรียงระบำ สลับการเดินแพซันโข้วเพื่อแสดงผลิตภัณฑ์จากการคิดค้น ขั้นตอนสุดท้ายของชุดการแสดง ให้ผู้แสดงจัดซุ้มสวยงาม แล้วจับมือกันวิ่งเข้าหลังเวทีที่สร้างสรรค์นี้ได้จากกระบวนการทำงานที่ลงเก็บข้อมูลการทำดอกไม้ใบยางมาสร้างสรรค์การแสดงทั้งสิ้น จะเห็นได้ว่ากระบวนการสร้างสรรค์ทำรำได้พัฒนามาจากการเก็บข้อมูลการทำงานภูมิปัญญาดอกไม้ใบยางซึ่งเก็บข้อมูลจากการทำงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ประเด็นนี้สอดคล้องกับที่กัลยาณี แจ็กทำนา (2563) การสร้างสรรค์นาฏศิลป์พื้นบ้านประยุกต์ชุดระบำกล้วยตาก ผ่านกระบวนการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความเป็นมาของกล้วยตาก กระบวนการทำกล้วยตาก การแสดงระบำกล้วยตาก(เดิม) และข้อเสนอแนะในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์พื้นบ้านประยุกต์ชุดระบำกล้วยตาก 2) สร้างสรรค์นาฏศิลป์พื้นบ้านชุดระบำกล้วยตากด้วยกระบวนการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ และ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านประยุกต์ชุด ระบำกล้วยตาก ผลการศึกษาพบว่า 1) กระบวนการทำกล้วยตากมีทั้งหมด 6 ขั้นตอน ตั้งแต่การปอกกล้วย จนถึงการบรรจุลงบรรจุภัณฑ์ โดยการแสดงระบำกล้วยตาก (เดิม) และข้อเสนอแนะประกอบการสร้างสรรค์การแสดง คือ เรื่ององค์ประกอบของการแต่งกายและอุปกรณ์ประกอบการแสดง 2) การสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านชุด ระบำกล้วยตาก ได้ดำเนินการตามกระบวนการของการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย (1) การกำหนดแนวคิด (2) การออกแบบร่าง (3) การพัฒนาแบบ (4) การประกอบสร้าง (5) การเก็บรายละเอียด (6) การนำเสนอผลงาน และ (7) การประเมินผล จนได้การแสดงระบำกล้วยตากที่เป็นรูปแบบนาฏศิลป์พื้นบ้านประยุกต์ แบ่งออกเป็น 3 ช่วงการแสดง โดยมีการพัฒนาองค์ประกอบของดนตรี ท่วงทำรำ ชุดการแสดง และอุปกรณ์ประกอบการแสดง ให้มีความเหมาะสมกับยุคสมัยมากขึ้น และ (3) ความคิดเห็นที่มีต่อการแสดงอยู่ในระดับมาก จะเห็นได้ว่าการพัฒนาทำรำอย่างสร้างสรรค์ของระบำชุดนี้ได้จากการเก็บข้อมูลชุมชนแล้วนำมาสร้างสรรค์เป็นชุดระบำ ใช้แนวคิดการทำงานลักษณะเดียวกับการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์นาฏยลีลาภูมิปัญญาโบราณข้างต้น

ประเด็นที่ 2 เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดงในชุดนาฏยลีลาภูมิปัญญาโบราณให้เป็นชุดการแสดงทางวัฒนธรรมที่สมบูรณ์สวยงาม ประเด็นนี้พบว่า การสร้างสรรค์ผลงานการแสดงครั้งนี้ มีการกำหนดกรอบแนวคิด และรูปแบบการแสดง สรุปได้ 4 ขั้นตอน การกำหนดองค์ประกอบการแสดง ผู้แสดง รูปแบบเครื่องแต่งกาย อุปกรณ์ประกอบการแสดง การเลือกวัสดุ เครื่องแต่งกาย เพลง

ใช้เพลงตำเหินหรือเพลงตำเนิน เพลงบุหงาตันหยง และเพลงบุหงามาลี ใช้เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคใต้ โนรา หนังตะลุง เพิ่มรำมะนา ทำรำ ประดิษฐ์ท่ารำตามแบบที่ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทยให้เป็นแบบประยุกต์จากท่ารำหลักใน รำแม่บท เพลงช้าเพลงเร็ว ผสานกับวิถีชีวิตการทำงานไບายางของคนในชุมชน โดยคำนึงถึงความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันของท่ารำและมีความสอดคล้องกับการสื่อความหมายให้ผู้ชมเข้าใจ การเคลื่อนไหวที่เป็นแนวเฉียง เป็นคู่สลับที่กัน เป็นเส้นโค้งและวงกลม แบบสลับฟันปลา แบบอิสระ ส่วนรูปแบบแฉวใช้เป็น แฉวเฉียง แฉวตอน แฉวหน้ากระดาน แฉววงกลม แฉวสามจุด แฉวปากพั้งหรือแฉวตัววี และแฉวหน้ากระดาน ผลงานสร้างสรรค์มีทิศทางการเคลื่อนไหวที่แปรแฉว จำนวน 12 แบบ ใช้ท่ารำตามทำนองเพลงแบ่งเป็น 3 ช่วง คือ ท่ารำเพลงตำเหินหรือเพลงตำเนิน มีทั้งหมด 11 ท่า ท่ารำเพลงบุหงาตันหยง มี 9 ท่ารำ และท่ารำเพลงตำเหินหรือตำเนินตอนปลาย เป็นท่าจบของนักแสดง ผลการวัดความพึงพอใจต่อผลงานสร้างสรรค์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ พอประมวลได้ว่าผลงานสร้างสรรค์นาฏยลีลาภูมิปัญญาไບายาง เป็นผลงานที่ประชาชนต้องการและมีคุณภาพในลำดับมากที่สุด

ประเด็นนี้สอดคล้องกับที่จรรย์สมร ผลบุญ (2560) วิจัยเรื่องการสืบสานการแสดงรองเง็งตันหยงโดยใช้สื่อท่ารำต้นแบบ มีวัตถุประสงค์คือ ศึกษาองค์ประกอบ รูปแบบการแสดงรองเง็งตันหยงของคณะศรีปากบาง จังหวัดสตูล และศึกษาสื่อท่ารำต้นแบบเพื่อใช้ในการสืบสาน ผลวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของการแสดงประกอบด้วย ผู้แสดง มีการถ่ายทอดให้แก่เยาวชน การแต่งกายด้วยชุดพื้นบ้านมลายู เครื่องดนตรี มีไวโอลิน รำมะนา และฆ้อง ส่วนรูปแบบการแสดงยังคงมีรูปร่างแบบดั้งเดิม และได้ปรับการแสดงเป็นเพื่อโชว์เป็นชุด 2) สื่อท่ารำต้นแบบเลือกใช้วิถีทัศน์และจัดทำคู่มือ ซึ่งได้นำลงเผยแพร่ในเว็บไซต์ฐานข้อมูลวัฒนธรรมการแสดงของคนไทยเชื้อสายมลายู ผลการประเมินคุณภาพของสื่อท่ารำต้นแบบการแสดงรองเง็งตันหยงจากผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดง ดนตรี และเทคโนโลยี จำนวน 5 ท่าน มีคุณภาพมากที่สุด และผลการประเมินความพึงพอใจจากบุคลากร

ทางการศึกษา นักวิชาการวัฒนธรรม นักศึกษาและประชาชนทั่วไป จำนวน 100 คน ต่างมีความพึงพอใจมากที่สุด เป็นที่น่าสนใจว่างานวัฒนธรรมการแสดงจะต้องมีองค์ประกอบของการแสดง และจะต้องวัดคุณภาพจากนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ชมทั่วไปเพื่อสร้างคุณภาพความพึงพอใจนั่นเอง จากผลที่อ้างนี้ทำให้เห็นว่าการพัฒนาชุดการแสดงที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมควรมีการตรวจสอบหลายระบบ ทั้งระบบของที่มาของชุดการแสดง องค์ประกอบของการแสดง กระบวนการทำงาน โดยสามารถหาคุณภาพได้ในเชิงคุณภาพคือการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ นักวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง และสามารถตรวจสอบในเชิงปริมาณโดยการวัดความพึงพอใจได้ตามที่นำเสนอข้างต้น

สรุปผลการวิจัยการทำงานภูมิปัญญาควรจะต้องลงศึกษาชุมชนอย่างจริงจัง เพื่อประมวลองค์ความรู้ที่ถูกต้อง นำมาเป็นแนวทางการพัฒนาสร้างสรรค์จึงจะสามารถวิเคราะห์ผลงานได้อย่างลุ่มลึกและมีความน่าเชื่อถือ พร้อมกันนี้ชุมชนที่ทำการสืบทอดภูมิปัญญาควรได้รับความรู้และพัฒนาผลงานอย่างต่อเนื่องจะทำให้เกิดคุณภาพและสร้างสรรค์ตามผลการวิจัยที่นำมาเทียบเคียง หากนำองค์ความรู้ที่ศึกษาทางภูมิปัญญามาพัฒนาเป็นชุดการแสดงอย่างสร้างสรรค์ ก็ควรใช้ทฤษฎีทางนาฏศิลป์มาเป็นกรอบแนวทางการปฏิบัติงานจะทำให้เห็นคุณค่าและสร้างคุณภาพในการทำงานได้เป็นอย่างดี พร้อมกันนี้หากมีการตรวจสอบความพึงพอใจภายหลังจากพัฒนางานเสร็จสิ้นโดยพัฒนาคำถามที่จะวัดความพึงพอใจให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์จะทำให้ผลงานสร้างสรรค์น่าเชื่อถือและยืนยันความถูกต้องได้ดังที่นำเสนอข้างต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1.1 การทำผลงานสร้างสรรค์ทางการแสดงควรตั้งกรอบแนวคิดเพื่อแก้ปัญหาและช่วยเหลือชุมชนอย่างสร้างสรรค์ นำองค์ความรู้ที่มีไปช่วยชุมชนอย่างเต็มกำลังกายเต็มกำลังความคิด และควรมีความกระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลา

1.2 องค์ความรู้ที่พัฒนาควรได้รับการตรวจสอบเพื่อยืนยันข้อมูล ทั้งทางด้านคุณภาพ และปริมาณอย่างสร้างสรรค์ ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานการแสดงในลักษณะอาชีพทาง ภูมิปัญญาอื่นๆ เช่น ภูมิปัญญาการทอผ้า ภูมิปัญญาการจักสาน และอื่นๆ เพราะใน ชุมชนยังมีภูมิปัญญาสร้างสรรค์และรอคอยการพัฒนาสร้างสรรค์อยู่อีกมากมาย

2.2 ควรมีหน่วยงานรองรับสำหรับช่วยเหลือทั้งปราชญ์ชุมชนผู้ผลิต ภูมิปัญญา และผลงานสร้างสรรค์ที่พัฒนาเสร็จสิ้น เช่น ให้ออกัสเจ้าของภูมิปัญญา เข้าร่วมกิจกรรม และนำชุดการแสดงไปแสดงด้วย จะทำให้ผู้ผลิตผลงานทำงานได้ อย่างมีความสุข พร้อมทั้งปราชญ์จะได้รับการยอมรับจากสังคมอย่างยั่งยืนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานสร้างสรรค์ : นาฏยลีลาภูมิปัญญาบายาง สำเร็จได้ด้วย ความช่วยเหลือจากคณาจารย์ นักศึกษาศาขานาฏศิลป์ สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช ที่ช่วยสนับสนุนงบประมาณ และให้ความช่วยเหลือในทุกด้านจน เสร็จสิ้นสมบูรณ์สามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพของสาขาวิชานาฏศิลป์ ได้เป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กัลยาณี แจ็กทานา. (2563). การสร้างสรรค์นาฏศิลป์พื้นบ้านประยุกต์ชุดระบำ กล้วยตาก ผ่านกระบวนการ วิจัยเชิงสร้างสรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จรรยาสมร ผลบุญ. (2560). การสืบสานการแสดงรองเง็งตันหยงโดยใช้สื่อทำร่า ต้นแบบ. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 12(1), 29-43.

- พิริยะ ผลพิรุฬห์. (2556). เศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการพัฒนาประเทศไทย. วารสาร
เศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์ สถาบันพัฒนาศาสตร์, 7(1), 1-69.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2547). **หลักการแสดงนาฏยศิลป์ปริทรรศน์**. กรุงเทพฯ :
 สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรศิริ รักแดงงาม. (2552). **ยางพารา พืชเศรษฐกิจไทย ใส่ใจโลกร้อน**. ค้นเมื่อ
 3 กรกฎาคม 2563, จาก [http://orasirii.blogspot.com/2009/10/
 blog-post_6038.html](http://orasirii.blogspot.com/2009/10/blog-post_6038.html)
- อีได้น้อย. (2560). **การพัฒนาสังคมไทยที่ต้องสร้างความภูมิใจกับภูมิปัญญาท้องถิ่น**.
 ค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2563, จาก <https://etonoy.srru.ac.th/>